GEMEENTE HOORN

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 3062639
Steller: J. Koopmans/ P. Louwerse
Datum commissie: 17 november 2026
Datum raadsvergadering: 8 december 2026

Team: ODL
Teammanager: M. Leemhuis
Portefeuillehouder: R. Assendelft
E-mail: jo.koopmans@hoorn.nl

Onderwerp
Wensen en bedenkingen oprichting en deelneming Sportbedrijf Hoorn B.V.

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Maatschappelijke Opdracht Sportbedrijf Hoorn B.V.
2	Governance Code Sportbedrijf Hoorn B.V.
3	Toelichting aanpassingen Maatschappelijke Opdracht en Governance Code
4	Concept Statuten Sportbedrijf Hoorn B.V.
5	Concept Dienstverleningsovereenkomst Sportbedrijf Hoorn B.V.
6	Concept Huurovereenkomst Sportbedrijf Hoorn B.V.
7	Financiële einduitwerking Sportbedrijf Hoorn B.V.
8	Begrotingswijziging

De raad besluit
1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van de beoogde oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn BV per 1 januari 2027;
2. De gewijzigde Maatschappelijke Opdracht en de gewijzigde Governance Code Sportbedrijf Hoorn B.V. vast te stellen, ter vervanging van de op 23 juni 2026 vastgestelde versies;
3. Incidenteel € 500.000 beschikbaar te stellen voor inrichtingskosten/ICT (€ 150.000) en weerstandsvermogen (€ 350.000) en te dekken via een onttrekking in 2027 uit de daarvoor gereserveerde middelen in de reserve Diverse Incidentele bestemmingen.
4. De bij dit besluit horende begrotingswijziging vast te stellen.

Samenvatting
De gemeente Hoorn bereidt de oprichting van Sportbedrijf Hoorn B.V. voor als nieuwe organisatie voor het beheer en de exploitatie van de zwembaden, de ijsbaan en de binnensportaccommodaties. De raad heeft hiervoor op 23 juni 2026 de Maatschappelijke Opdracht en Governance Code als kader vastgesteld. Deze documenten zijn daarna op onderdelen aangescherpt, mede op basis van aandachtspunten die tijdens de raadsbehandeling op 23 juni naar voren zijn gekomen. Hiermee zijn de publieke en financiële kaders en de positie van de raad scherper geborgd, terwijl het Sportbedrijf binnen deze kaders ruimte houdt voor zelfstandige uitvoering en verdere ontwikkeling. Ook zijn de statuten, dienstverleningsovereenkomst, huurovereenkomst en financiële uitwerking verder uitgewerkt.

De raad wordt nu gevraagd de gewijzigde Maatschappelijke Opdracht en Governance Code vast te stellen en geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van de beoogde oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn B.V. Het college neemt hierna het definitieve oprichtingsbesluit, zodat Sportbedrijf Hoorn B.V. per 1 januari 2027 formeel kan worden opgericht.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
De gemeente Hoorn werkt sinds het raadsbesluit van 28 oktober 2025 aan de oprichting en inrichting van Sportbedrijf Hoorn BV als nieuwe organisatie voor het beheer en de exploitatie van de zwembaden, de ijsbaan en de binnensportaccommodaties. Op 23 juni 2026 heeft de raad de Maatschappelijke Opdracht en de Governance Code vastgesteld als kader voor de verdere uitwerking en het college opdracht gegeven om de raad in het vierde kwartaal van 2026 in de gelegenheid te stellen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen collegebesluit tot oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn BV.

Sindsdien zijn de stukken voor de oprichting verder uitgewerkt. Ook zijn de Maatschappelijke Opdracht en Governance Code naar aanleiding van de behandeling in de raad op onderdelen aangescherpt. Deze gewijzigde documenten worden met dit voorstel opnieuw ter vaststelling voorgelegd. Voor de wensen-en-bedenkingenprocedure beschikt de raad daarnaast over de conceptstatuten, de concept dienstverleningsovereenkomst, de concept huurovereenkomst en de definitieve financiële einduitwerking.

Belang
Dit voorstel geeft duidelijkheid over de verdere inrichting en formele oprichting van Sportbedrijf Hoorn B.V. voor het beheer en de exploitatie van de zwembaden, de ijsbaan en de binnensportaccommodaties. Met de vaststelling van de Maatschappelijke Opdracht en de Governance Code worden de publieke en bestuurlijke kaders voor het Sportbedrijf vastgelegd. Daarmee behoudt de gemeente publieke regie en ontstaan duidelijke mogelijkheden om te sturen op maatschappelijke meerwaarde, doelmatige uitvoering en een financieel beheersbare exploitatie. Afronding van de wensen-en-bedenkingenprocedure maakt het mogelijk dat het college vervolgens het formele besluit tot oprichting en deelneming neemt en dat Sportbedrijf Hoorn B.V. per 1 januari 2027 kan worden opgericht.

Centrale vraag
Hoe kijkt de raad aan tegen de oprichting van het Sportbedrijf Hoorn B.V. en de bijbehorende documenten?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

De binnensportaccommodaties, zwembaden en ijsbaan vormen een belangrijk onderdeel van de (preventieve) sociale basisvoorzieningen in de gemeente Hoorn. Zij dragen bij aan gezondheid, ontmoeting, participatie en een toegankelijk sport- en beweegaanbod voor de inwoners van de gemeente Hoorn. Door beheer en exploitatie onder te brengen bij Sportbedrijf Hoorn B.V. kan de gemeente gerichter sturen op maatschappelijke benutting, toegankelijkheid, doelmatigheid en financiële beheersbaarheid van deze voorzieningen.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Dit voorstel gaat primair over de oprichting van en deelname in Sportbedrijf Hoorn BV en bevat daarom geen nieuwe fysieke investeringen of beleidswijzigingen die direct leiden tot extra CO_2-reductie. De bijdrage aan de duurzaamheidsambitie ligt vooral in het feit dat beheer, exploitatie en onderhoud van de sportaccommodaties vanaf 2027 meer in samenhang kunnen worden georganiseerd. Daardoor ontstaat een betere basis om in de uitvoering gericht te sturen op verduurzaming en toekomstbestendig gebruik van de accommodaties.

4. Kaders

Het voorstel sluit aan bij de Sport- en beweegnota 2016 en de programmabegroting waarin wordt ingezet op gezondheid, participatie en duurzaamheid. Ook landelijke en regionale kaders, zoals het Nationaal Sportakkoord en afspraken binnen de regio Westfriesland over samenwerking en sportontwikkeling, vormen een belangrijke basis. Deze beleidskaders benadrukken het belang van publieke regie en het bereiken van integrale maatschappelijke effecten via sportvoorzieningen.

Gemeentewet artikel 160, 2e lid
Dit is de grondslag voor de wensen- en bedenkingenprocedure ten aanzien van de beoogde oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn BV.

Raadsbesluit "Toekomstige exploitatie en beheer zwembaden, ijsbaan en binnensportaccommodaties" (28 oktober 2025)
De raad heeft in oktober 2025 in beginsel ingestemd met de oprichting van Sportbedrijf Hoorn BV, het college opdracht gegeven om dit verder uit te werken en voor te bereiden, en middelen beschikbaar gesteld voor de voorbereidingsfase.

Raadsbesluit "Oprichting en inrichting Sportbedrijf Hoorn BV" (23 juni 2026)
De raad heeft op 23 juni 2026 het college opdracht gegeven de oprichting en inrichting van Sportbedrijf Hoorn BV verder uit te werken en voor te bereiden. Daarvoor heeft de raad de Maatschappelijke Opdracht en Governance Code vastgesteld als kader voor de verdere uitwerking. Ook heeft de raad besloten in het vierde kwartaal van 2026 in de gelegenheid te worden gesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen collegebesluit tot oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn B.V.

Het besluit ging uit van een gelijktijdige oprichting en operationele start per 1 januari 2027. Conform de raadsbrief van 9 september 2026 is de operationele start verschoven naar 1 april 2027. De tussenliggende periode wordt benut om de overgang van Optisport naar Sportbedrijf stapsgewijs vorm te geven.

5. Argumenten

1.1 De stukken bieden in samenhang voldoende basis
De statuten, dienstverleningsovereenkomst, huurovereenkomst en financiële uitwerking moeten in samenhang worden beoordeeld. Gezamenlijk geven deze stukken invulling aan de juridische inrichting, de uitvoering van de Maatschappelijke Opdracht, de governance, de vastgoedverhoudingen en de financiële kaders van Sportbedrijf Hoorn B.V.

In combinatie met de gewijzigde Maatschappelijke Opdracht en Governance Code ontstaat daarmee een samenhangend kader voor de oprichting, inrichting en aansturing van het Sportbedrijf. De raad blijft in positie via zijn kaderstellende en controlerende rol, terwijl college, aandeelhouder, Raad van Commissarissen en directeur-bestuurder ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid kunnen functioneren.

De samenhang tussen deze stukken en de geborgde positie van de raad bij kaderstelling en controle op hoofdlijnen bieden voldoende waarborgen voor een positieve beoordeling van de beoogde oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn B.V.

1.2 De gemeente houdt zeggenschap over de strategische keuzes.
De gemeente Hoorn is enig aandeelhouder van Sportbedrijf Hoorn B.V. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders besluit over de strategische hoofdlijnen, de jaarrekening en de benoeming en het ontslag van de directeur-bestuurder en de leden van de RvC. Jaarplan en begroting worden eveneens in de aandeelhoudersrelatie besproken. Uitbreiding van taken die niet past binnen de bestaande beleidsmatige of financiële kaders wordt aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarmee blijft de raad in positie bij besluiten die de koers, opdracht of financiële kaders van het Sportbedrijf wezenlijk wijzigen.

1.3 De dienstverleningsovereenkomst beschermt het maatschappelijke voorzieningenniveau en de gemeentelijke sturing
Het bestaande voorzieningenniveau vormt het uitgangspunt voor de start van Sportbedrijf Hoorn B.V.. Structurele wijzigingen in de basisdienstverlening, minimale openstelling, beschikbaarheid voor prioritaire gebruikers of maatschappelijke doelstellingen zijn alleen mogelijk met voorafgaande schriftelijke instemming van de gemeente.

Onderwijs, lokale sportverenigingen en maatschappelijke functies krijgen voorrang boven commercieel gebruik. De gemeente stelt daarnaast de kaders voor beschermde tarieven vast, waaronder die voor lokale sportverenigingen, zwemverenigingen en bewegingsonderwijs. Afwijkingen buiten de vastgestelde indexatie of bandbreedte vereisen eveneens voorafgaande instemming van de gemeente.

Het Sportbedrijf rapporteert ieder kwartaal over de operationele en maatschappelijke voortgang en minimaal halfjaarlijks over de financiële ontwikkeling. Via de gemeentelijke planning- en controlcyclus en het college blijft ook de raad op hoofdlijnen geïnformeerd over prestaties, gebruik van voorzieningen en financiële ontwikkelingen.

1.4 De vastgoed- en financiële risico's zijn duidelijk verdeeld
De gemeente blijft als eigenaar verantwoordelijk voor het MJOP en bepaalt het gewenste technische en functionele kwaliteitsniveau van de accommodaties. Het Sportbedrijf voert het onderhoud uit binnen het vastgestelde MJOP en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Bestaand achterstallig onderhoud en een eventueel tekort aan onderhoudsbudget gaan bij de overdracht niet zonder meer over op het Sportbedrijf. Daarvoor maakt de gemeente in het eerste kwartaal 2027 aanvullende afspraken (maatregelen en middelen) met het Sportbedrijf.

Ook de belangrijkste risico's zijn verdeeld. Reguliere bezoekersfluctuaties, operationele inefficiëntie en normaal ziekteverzuim liggen bij het Sportbedrijf. Vastgoedachterstand bij de start, nieuwe gemeentelijke taken en technische calamiteiten als gevolg van achterstallig eigenaarsbeheer liggen bij de gemeente. Voor onder meer extreme energieontwikkelingen, cao-effecten buiten de indexering en nieuwe wettelijke verplichtingen geldt overleg tussen partijen.

Daarmee blijven de risico's die voortvloeien uit de dagelijkse exploitatie bij het Sportbedrijf en de risico's die samenhangen met het gemeentelijk eigendom en gemeentelijke keuzes bij de gemeente.

1.5 De oprichtingsdocumenten worden na de wensen- en bedenkingenprocedure definitief afgerond
De statuten, dienstverleningsovereenkomst en de huurovereenkomst zijn als concept bij dit raadsvoorstel gevoegd. Na afronding van wensen- en bedenkingenprocedure betrekt het college eventuele wensen en bedenkingen van de raad bij het definitieve besluit tot oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn B.V. en het vaststellen van de statuten. Daarna kan de oprichting en vastlegging van de statuten voor 1 januari 2027 plaatsvinden bij notariële akte.

Bij de dienstverleningsovereenkomst en huurovereenkomst* ontbreken nog enkele bijlagen, waaronder de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) en de demarcatie van verantwoordelijkheden voor onderwijs-, MFC- en sportvoorzieningen. De verdere uitwerking hiervan is mede afhankelijk van de afspraken die in februari en maart 2027 nog met Optisport worden gemaakt over de overdracht van de zwembaden en de ijsbaan. Deze bijlagen worden in de eerste maanden van 2027 verder uitgewerkt. Vervolgens besluit het college over de definitieve dienstverleningsovereenkomst en huurovereenkomst en de bijbehorende afspraken. Eventuele wensen en bedenkingen van de raad worden ook daarbij meegenomen.

Als de definitieve MJOP's, demarcatie of andere nog uit te werken bijlagen leiden tot een wezenlijke wijziging van de maatschappelijke kaders, financiële gevolgen of risicoverdeling zoals nu aan de raad is voorgelegd, wordt de raad opnieuw in positie gebracht.

** De huurovereenkomst is opgesteld volgens het landelijk gehanteerde ROZ-model. Daarbij zijn artikelen die niet van toepassing zijn doorgestreept en gewijzigde bepalingen in een afwijkende kleur weergegeven. Dit is een gebruikelijke werkwijze bij ROZ-huurovereenkomsten, waarmee inzichtelijk blijft waar van het standaardmodel wordt afgeweken.*

2. Maatschappelijke Opdracht en Governance Code aangescherpt
Na het raadsbesluit van 23 juni 2026 zijn de Maatschappelijke Opdracht en Governance Code opnieuw beoordeeld en op onderdelen aangescherpt*. Hierbij zijn de aandachtspunten uit de behandeling in de raad betrokken. De wijzigingen versterken de kaderstellende en controlerende positie van de raad. Zo zijn toegankelijkheid en betaalbaarheid nadrukkelijker geborgd, is de maatschappelijke functie van de sportvoorzieningen verduidelijkt, zijn de rolverdeling en informatievoorziening aangescherpt en is vastgelegd wanneer uitbreiding van taken binnen bestaande kaders kan plaatsvinden en wanneer de raad opnieuw aan zet is.

De Maatschappelijke Opdracht beschrijft de maatschappelijke doelen, prioriteiten en beleidsmatige kaders waarbinnen Sportbedrijf Hoorn B.V. opereert. De Governance Code legt de uitgangspunten vast voor rollen, samenwerking, sturing, toezicht en verantwoording. De dienstverleningsovereenkomst vertaalt deze kaders vervolgens naar concrete afspraken over uitvoering, financiën, monitoring en rapportage. Daarmee heeft ieder document een eigen functie binnen de inrichting en aansturing van het Sportbedrijf.

Met deze aanscherpingen blijft de raad in positie voor kaderstelling en controle op hoofdlijnen, terwijl Sportbedrijf Hoorn B.V. binnen de vastgestelde kaders ruimte houdt om de uitvoering professioneel en zelfstandig vorm te geven. Daarmee ontstaat een evenwichtige balans tussen publieke sturing en professionele uitvoering.

** De aanpassingen zijn in de twee documenten geel gearceerd en vervolgens nader toegelicht in Bijlage 3 - Toelichting aanpassingen Maatschappelijke Opdracht en Governance Code.*

3. De incidentele middelen zijn nodig voor de inrichting en financiële startpositie van het Sportbedrijf
In oktober 2025 heeft de raad € 225.000 beschikbaar gesteld voor de uitwerking en voorbereiding van de oprichting van Sportbedrijf Hoorn B.V.. Dit budget is bedoeld voor de voorbereidingsfase, waaronder de verdere juridische, organisatorische en financiële uitwerking van het Sportbedrijf.

Het nu gevraagde bedrag van € 500.000 heeft een ander karakter en is nodig voor de daadwerkelijke inrichting en start van de nieuwe organisatie. Het betreft € 100.000 voor ICT, € 50.000 voor oprichtings- en inrichtingskosten en € 350.000 voor de opbouw van het weerstandsvermogen. Deze kosten konden in 2025 nog niet betrouwbaar worden geraamd en zijn in de financiële einduitwerking nader bepaald. Eerder is daarom al aangegeven dat eventuele aanvullende budgetvragen uit deze verdere uitwerking opnieuw aan de raad zouden worden voorgelegd.

De incidentele kosten kunnen worden gedekt uit de reserve Diverse Incidentele bestemmingen. Bij de najaarsbijstelling 2025 is de reserve gevuld om effecten van de nieuwe nota Investeren en afschrijven 2025 op te vangen. Via de nieuwe nota is bij de Jaarstukken 2025 onder andere versneld afgeschreven op een aantal investeringen, waaronder ook sportaccommodaties. Deze middelen blijven nodig voor het Sportbedrijf, vandaar dat dit via de onttrekking aan de reserve wordt teruggegeven.

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

In de voorbereiding van Sportbedrijf Hoorn B.V. zijn verschillende betrokkenen geïnformeerd en geraadpleegd. Er zijn bijeenkomsten gehouden met medewerkers van de zwembaden en de ijsbaan, met gemeentelijke medewerkers en met huurders en gebruikers van de sportaccommodaties. In deze bijeenkomsten is informatie gedeeld over de voorgenomen oprichting en is ruimte geboden om vragen, aandachtspunten en signalen uit de praktijk mee te geven.

Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats met de huidige beheerder en exploitant van de zwembaden en de ijsbaan over de voorbereiding van de overgang naar Sportbedrijf Hoorn B.V.. Dit overleg is onder meer gericht op continuïteit van de dienstverlening, overdracht van informatie en werkzaamheden en een zorgvuldige overgang naar de nieuwe organisatie.

De opbrengsten uit deze contacten worden waar relevant betrokken bij de verdere inrichting en implementatie van Sportbedrijf Hoorn B.V..

7. Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het begrotingsresultaat. De verdere uitwerking laat zien dat de exploitatie van Sportbedrijf Hoorn B.V. binnen de reeds beschikbare gemeentelijke budgetten kan worden vormgegeven. De onderbouwing en detailbegroting zijn opgenomen in bijlage 7 – Financiële einduitwerking Sportbedrijf Hoorn B.V..

Voor de oprichting en inrichting is wel aanvullend incidenteel budget van € 500.000. Dit wordt onttrokken uit de reserve Diverse Incidentele Bestemmingen en daarmee budgetneutraal voor het begrotingsresultaat.

Daarnaast leidt de overgangssituatie, waarbij Sportbedrijf Hoorn B.V. per 1 januari 2027 wordt opgericht en Optisport de praktische uitvoering tot 1 april 2027 voortzet, naar verwachting tot circa € 50.000 aan incidentele kosten. Uitgangspunt is dat deze binnen de reeds beschikbare middelen worden opgevangen. In de dienstverleningsovereenkomst zijn de financiële afspraken over onder meer de exploitatiebijdrage, indexering, reservevorming, verantwoording en risicoverdeling nader vastgelegd.

8. Communicatie

Inwoners, gebruikers en andere betrokkenen worden gedurende de verdere voorbereiding en overgang naar Sportbedrijf Hoorn B.V. geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Hiervoor wordt onder meer gebruikgemaakt van een gemeentelijke projectpagina, waarop de actuele stand van zaken, belangrijke mijlpalen en relevante informatie over de voortgang worden bijgehouden.

Daarnaast worden direct betrokken partijen, zoals medewerkers, verenigingen, scholen, huurders en andere gebruikers van de sportaccommodaties, waar nodig rechtstreeks geïnformeerd over ontwikkelingen die voor hen van belang zijn.

GEMEENTE HOORN

9. Realisatie

Na de behandeling door de raad op 8 december 2026 kan het college het definitieve besluit nemen tot oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn B.V. Als de raad daarbij wensen of bedenkingen meegeeft, wordt dat meegenomen in de besluitvorming door het college op 15 december 2026. Na het collegebesluit wordt de vennootschap notarieel opgericht en wordt de bestuurlijke en organisatorische inrichting verder afgerond. De Maatschappelijke Opdracht, Governance Code, dienstverleningsovereenkomst, huurovereenkomst en overige uitvoeringsafspraken vormen daarbij het kader voor de start van het Sportbedrijf in 2027.

Sportbedrijf Hoorn B.V. wordt per 1 januari 2027 formeel opgericht en bestuurlijk ingericht. Om de overgang zorgvuldig te laten verlopen, blijft de praktische uitvoering van het beheer en de exploitatie van de zwembaden en de ijsbaan tot 1 april 2027 bij Optisport en de binnensportaccommodaties bij de Gemeente. In deze overgangsperiode worden onder meer systemen, administratie, contracten, onderhoudsafspraken, rapportages en werkprocessen stapsgewijs overgedragen en ingericht. Vanaf 1 april 2027 is Sportbedrijf Hoorn B.V. verantwoordelijk voor de volledige uitvoering van de exploitatie.

Indien de raad wensen en bedenkingen meegeeft, betrekt het college deze expliciet bij het definitieve besluit tot oprichting van en deelneming in Sportbedrijf Hoorn B.V. Waar nodig worden de voorliggende documenten daarop aangepast. Het college geeft daarbij aan op welke wijze de wensen en bedenkingen zijn verwerkt en motiveert wanneer deze niet of slechts gedeeltelijk worden overgenomen. De raad wordt hierover na het collegebesluit geïnformeerd.

Hoorn, 20 OKT. 2026

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester